

شارهوانی تاران

خوسرهو جاف

دووسی مانگ بوو کۆلیژم تهواو کردبوو، خەریکی ماجستیربووم، بېرێك له خزمانم، بەتایبەتی شەهیدی بێتاوان سالار جافی ئامۆزام سووربوو لەسەر ئەوەی له یەكێك له دەزگاکانی دەولەتدا دابمەزینیی، نەدەچوو مە ژیر، تا توانی "ئەشی" ی دەزگیرانم و خوشکی ئەو ڕازی بکات، ئیتر ئەولای لیم بڕیەوه چارەم بۆ نەمایەوه، ڕۆژێك پێی وتم:

سبەبی کاتر مێر دوانزە ی نیوەرۆ من و تۆ دەروین بۆ لای ئاغای "هوەیدا" سەرۆك وەزیران " هوەیدا"، سەرۆك وەزیرانیکی زۆر بەهێز و له هەمان کاتدا خۆیندەوار و هۆشیار و نوکتەبێژ بوو، لەسەر کاتدا تۆزێك زووتر له دیوانی سەرۆك وەزیراندا ئامادەبووین، له کاتی دیاریکراودا ڕۆیشتینە ژوورەوه و زۆر بە گەرمی پێشوازی لی کردین و لەگەڵ سالاردا کەوتە گالته و شوخی کردن.

زۆری نە خایاند "سالار" مەبەست له هاتنەکەمانی ڕاگەیاندا، کەوا له شارەوانیی پایتەختدا دام مەزینیی، هوەیدا بە منی وت: له جیگە و شوینی تر کارت کردووه؟

- نەخیر هەمووی سی مانگە کۆلیژم تهواو کردووه.

تەلیفۆنی هەلگرت و پەیوەندی بە سەرۆك شارەوانیی تارانەوه کرد، کابرا ناوی " نیک پەی" بوو. له ڕۆژنامەکاندا جاروبار باسی دزی و دەخەلی دەکرا. بەتایبەت ڕۆژنامە "توفیق" ی گالتهجاری.

به ئاغای نیک پهی وت گهنجیکت بۆ دهننیرم تازه کۆلیژی میعماری تهواو کردووه، فره قیت و قۆزه، دهمهوی له جیگهیهکی باشدا دایمهزرینی، وهک وتم: جیگهی باش، ئەگینا جافهکانمان لئ زویر دهن، با ئەوهیش بلیم له هیچ کوی کاری نهکردووه و ههلمی لئ ههلهسی... ئەویشه بزانه ئەوهنده قۆزه کچیکت له شارهوانیدا به ساغی بۆ ناهیلنیتوه! سبهی لهگهڵ سالار جافدا دینه لات، خوالی خوش بیته هویدا وتی:

سبهینی له دهر مهوهوی ئوفیسهکهیهتی دووسبهی کاتژمیر یانزه چاوهر و انتانه. دوو سبهی لهسهر کات لهگهڵ سالار جافدا گهشتینه لای، شههدار وتی: جهنابی سهروکوهریران فهرمووی هیچ جوهره تاقیکردنهوهیهکی کاریت نییه، وانا؟

- نهخیر نیمه، خهریکی ماجستیرم...

وتی له ئەنجوومهنی پارکهکانی تاران به ناو نیشانی سهروکی ئەندازیارانی ئەوی داتدهمهزریتم. لهویرا مهیدان زوره تا هونهر و توانای خوت وهدهرخه. ئەمرو چوار شهممهیه، روژی شهممه پرۆ ئەنجوومهنی پارکهکان، که له ناو "پارک شهر" دایه، بهریوهبهری گشتیی ئەنجوومهنهکه چاوهر و انتانه.

شهممه خۆم گهیانده "پارک شهر"، بهریوهبهری گشتیی ئەنجوومهنهکه چاوهر و انی دهکردم، خوا ههلهناگری به جوړیک رهفتاری لهگهڵ دهکردم وهک و ابیت من بهریوهبهری ئەو بم.

دهی دهستم به کار کرد و بهریوهبهر پارکی شههر و زوربهی پارکه گهورهکانی شاری تارانی نیشان دام.

وهك زانراوه شاری تاران، شاریکی کونه و پیره له دار و درختی کۆنهسال. زۆریشی لی وشك دهبیتهوه، ئەو درمخته ئەستورانه برابوونهوه و پهلوی دایچراو له گوشه و کهناری پارکهکاندا کەلەکه کرابوون بۆم دەرکهوت له کەلەهە فرۆشتنی دابوون.

له کارگهکانی دارتاشی به بهرپوهبهرم وت: ئەو تهنه درمختانه مهفرۆشن، من کارم پێیانە. به لایهوه سهیر بوو.

وتی: ئەوانه ئەوه چهندان ساله له گوشه و کهناری پارکهکاندا بی کەلک کەلەکه کراون.

وتم: ئەوهی دهرانم، له سهریان کار دهکهم که تهواوم کرد دهیخه مه بهر دهستت.. له رۆژه لاتی شاری تاراندا گۆرستانی سهربازانی جهنگی جیهانی یهکهم و دووهم دابین کرابوو، ئەوسا له دهرهوهی شاردا بوو ئیستا کهوتوو هته چهقی گهرهکیکی شاری تاران هوه. خەلکەکه هاتبوونه دهنگ که ئەو گۆرستانه بکریته پارک و ئیدی بهسه باج و خاوهی رۆژانهی ئەو گۆرستانه بدن و تازه داگیرکەری ولاتیش بوونه، لهو لاشهوه سفاراتهکان به ههروژاندنی ئەو گۆرستانه ی رازی نه ده بوون. گرفتیکێ گهوره بوو، بۆنی ههرا ی لی ده هات. سهروکی شارهوانی و بهرپوهبهری پارکهکان به دهست ئەو حالهتهوه دامابوون، بهرپوهبهر پێی وتم ههز دهکهم سهری ئەو گۆرستانه ی بهدیت به لکوو ریچارهیهکی بۆ بدۆزیتهوه. له گهڵ ئەنداز یاریکی کشتوکالدا رویشتم بۆ دیتنی گۆرستانه کۆنه سالهکه، پر بوو له دار و درختی ئەستور و بهرز و بولهند.

گهرا مهوه و کهوتمه کار، له دیزاینی گۆرینی گۆرستان به پارک، گرفتێ گهوره گۆرهکان بوو به چواردهوریاندا تهلهبهند کرابوو، له دیزاینه کهمدا تهلهبندم

كرده ديوارىكى بهرز به بولهندى يهك مهتر و نيو، سهرتاسهرى گورستانهكهم به خولهسووره پركردهوه، زهويهكى تهخته لانيم به بولهندى يهك مهتر و نيو بهدهست هينا، نهو دهم نهخشهى كافترىا و ئاونما و گول و گولزار و درختچه و چرا و روشنايى جوراوجورم تىادا دانا. درهخته بهرز و بولندهكانيش ههروهك خويان مانهوه.

لهبهر نهوهى نهو جيگهيه يهك مهتر و نيو له شهقام بهرزتر بوو دهبوا له ريگهى پاپيلكهوه سهركهوتباى، تهواوى گورهكانيش وهك خويان لهژير خاكدا مانهوه. ديزاينهكهم له سهرتاسهرى شارهوانيدا دهنكى دايهوه، سهروكى شارهوانى بو ههر سهفارهتتلك كهوا سهربازى مردووى لهو گورستانهيدا نيژرابوون نوسخهيهك له ديزاينهكهى بو ناردن، بى يهكودوو رهزامهندييان لهسهر دا... بابهتهكه گهيشته روظنامه و گوچار و دهستگاكانى راگهيانندن، يهكلك له روظنامهكان مانشيتتهكهى كرده " تهلارسازىكى كورد گرفتىكى گهورهى سهفارهتهكان و شارهوانى تارانى به ديزاينىك چارهسهر كرد".

لهو ماوه كهمهيدا كهوا له شاروهانى دابووم يانهى كونهسالى شارهوانى تارانم به چهندان ديزاين و پهيكهرى ئاسن و ئاونما نويسازى كردهوه.

پاركى گورستانهكهم ههر لهو درخته وشكبووانهى وا له پاركهكاندا كهلهكهكرابوون دروست كرد، كه لهو بابهته ديزاينه له شارى تاراندا نهكرابوو.

پاركى گهلىك گهوره له باشوورى شارى تاراندا به فرمانى شابانو فهرج پههلوى دروستكرابوو، به نهمرى سهروكى شارهوانى تاران دهستنيشان كرام تا نهو پاركه بهپى پهيان له پهيمانكار وهربگرم.

پهیمانەكەم بە وردی خویندبوویەوێهه كه رویشتم بو وەرگرتتی ئەو پارکەهێ
 روانیم دزی و دەخەڵییەکی زۆری تیا کراوه، بیستویەك فەقەرەم دەستنیشان
 کرد تا پهیمانکاری دووبارەسازی کاتەوه، موهەندیسی کابرای پهیمانکار پشتی
 بە ئاگاکی قایم بوو، بە زەر دەخەنەیهکەوه وتی:

ئاغای موهەندیس تو بوخۆت خراو دەکەیت، دەزانی کێ پهیمانکاری ئەو
 پارکەهێ؟

باشتر وایه ئیمزای خۆت بکەیت، له ولامیدا وتم: بۆم گرنگ نییه، هی کێیه،
 ئەو بیستویەك خالە دروستکەنەوه، ئەو دەم ئیمزای دەکەم.
 وتی: کاکێ موهەندیس زۆر زوو پەشیمان دەبیتەوه...

وتم: دەمتوقینی؟

وتی: من بو خوا وتم!

وتم: دز لای خوا نا موحتەرەمه....

دوای سێ چوار رۆژ له ژووری بەرپۆه بەردا دانیشتبووم، کابرایەك بە
 نەرەنەر خۆی کرد بە ژوورا، ئاماژەیی بو بەرپۆه بەر کرد و هەر بەو نەرەنەر
 وتی: پیم بلی چ سەگبایک رەخنەیی له کاری من گرتوو... بەرپۆه بەر
 کەوتبووه تەنگەبەرییەکی ناجۆرەوه، بە رەنگ زەر دییەوه وتی: تو فەر موو
 دانیشه!

هەر بە نەرەنەر وتی: من فیرم لەناو پیاوان دانیشم فەقت پیم بلی ئەو
 توولەسەگە کێیه نیشانم بەه.

ئێتر پۆه نەمابوو کابرایەك بەو شیوه نەشیاوێه جنیوباران بەروپیشی لی
 گرتەوه، هەستامە سەر پا و وتم:

ئەو سەگبابەي وا تۆ دەلئى ئەوہ منم! ئەو تۈولەسەگە باوكتە، بۆ من گرنگ
 نىيە تۆ چ دزىكى گەوادى.

وتى: بە من دەلئى دز و گەواد؟

وتم بە باوكتىشت دەلئىم.

كابرا لە تەمەنى نزيكەي پەنجا سال دەبوو، منىش لە ھەرەتى گەنجىيەتيدا، ھاتە
 پيشەوہ و يەخەي گرتم و راى وەشاند و وتى: بە من دەلئى جاكەش "گەواد"؟
 لە يەكم داىوہ غروورى ئەم كەرە پياوہ لەوہدا نىيە، ھىچى بۆم نەھىلاوہتەوہ،
 بە تەواوى توانامەوہ لئى وەستامەوہ و مشتىكم مالىيە دەمولووتيا، مەترىك
 لەولاترەوہ كەوت، بەرۆكى لە خوينا سووربوو.

ھەستا و دوورى لئى گرتم و وتى:

چاوم لئى بکہ بزانه بۆ ھەوت پشتت عاقت دەكەم يان نا...

ئەو ھەرايە كەوتە نيو رۆژنامەكانى رۆژەوہ، يەكئىك لەو رۆژنامانە پىم واىە
 رۆژنامەي "ئىتيلاعات" بوو، لەگەلما دوا و ئەوى ھەقىقەت بوو باسم لئى كرد،
 كابراى پەيمانكار يەكئىك بوو لە ئەندامانى حزبە بەناوبانگەكانى ئەو سەردەمە،
 دەمزانى بىدەنگ نابىت، تازە كاركەيش لەوہدا نەمابوو من بگۆرن و
 ئەندازيارىكى ترى جىگەم بگريتەوہ.

شاردارى تاران واقىعەكەي وەك خۆى بىستبوو، زەحمەت بوو من لەو كارە
 لابدا و ئەندازيارىكى دىكە بەئىت، دەمزانى ئەو پياوہ بتوانى دەستم لئى
 دەوہشئىت. دەمانچەيەكم بۆ رۆژى مەبادا لە خوالىخوشبوو "سەردار جاف"
 بەلاوہ بوو، كە دەرويشتمە سەر كار لەگەل خۇمدا دەمىرد.

رۆژنيك له ژوورهكهدا كابرليهكي لهندههوري كلاومهخملي لهسهر، هاته
ژوورههه له باخهلي چهند وهرهقهيهكي دهركرد و وتي:
ئيمزاي كه...

پروانيم ههمان بهندهكاني وهرگردني پاركي كابرايه... سهرم بهرزكردهه،
كابرا زور لهسهرخو وتي: -

ئيمزاي كه باشتره، نهيكه خراو دهيني.

وتم: منيش پيت دهلنيم برؤيته دهروهه باشتره، وهئيللا، سوورت دهكهم.

وتي: من به تهمام تو سووركهم، تو من سوور دهكهيته؟

له چهكمهچهي ميژهكهدا دهمانچهم دهركرد و خستمه بهركار و وتم: -

من خوسرهوجافم له خوئيريهكي وهك تو و ناغا گهوادهكته ناترسم.

كابرا وشهي "جاف" ي بيست، وهك و ابيت تهنهكهيهك بهفراو بهسهريدا بكهيت،

وتي: تو جافي؟

وتم: نهخير جاف نيم و ههر كهم ههم!

وتي: ناغا من قهرزاري جافم و تووشي نامهرديم مهكه.

دهركهوت كابرا يهكيكه له شهقاوه ناسراوهكاني شاري كرماشان و يهك

دووسالنيك زينداني دهكريت و به رهگهز له تيرهه "زهردووي" جافه و ژن و

مندالهكهه ئهو دوو ساله " داود بهگ جاف" ي مامم ژياندوووه و نهيهيلاوه

برسي بن.

كابرا دانيشتبوو، ههر تاويك ناتاويك دوو دهستي تووند به يهكدا دهمالي و

دهيوت: وهه له بهختي رهش! سهير دهكهيته خهريك بوو روورهشي دونيا و

قيامت بم.

زانيم ناوی " داش ئەکبەر " ه رووم تى کرد و وتم:
خەفەت مەخۆ نەمدەهینلا شەرمەزار بېت، ئا لەو زەوی لای پایەتدا تەختەم
دەکردی...

دەى ئەکبەرى چەقووکیش، ملهۆرى کرمانشانى، ژمارەى تەلیفۆنى خۆى پیدام
و وتى: وههەرچی ئایین ههیه، خۆم و دەسته و دایەرەم سەرتاپا له خزمەت
داین، تو هەر ئەمریک بکەیت مواتە و ئەم پر روویەشم لى بوەخشە.
ئیتەر هەفتەى جارێک دەهات و سەرى لى دەدام و دەیوت: ئەکبەر نوکەرتە،
فیدایتە...

وهك خۆى گێرايهوه يەخەى کابرای پەیمانکاری گەردبووه و که بو نەتوتووه
ئەو کابرا جافە!

رۆژەت و چوو له ئاپارتمانەکەمدا بۆم درا له زەنگ وتى:
من مەنۆچەهرم ئیدی ژانتا بەدەست، مەنۆچەهر هات بە ژووردا مەنۆچەهرم
دەناسى، بەلام رووکەشانه وتى: ئاغای موهەندیس دیاره تو ئاگادارى
دەوروبەرت نیت چی دەگوزەریت، بەو شیوهى تو گرتوتەتە بەرکار و بار
ناچەرخى و تازە له خۆرا گەرفتارى بوخۆت دروست دەکەیت ژانتا
دەستییهکەى کردەوه و پرېوو له ئەسکەناسى و بریک دۆلاریش...

وتى: کابرات رسواکردوه، ئەوه بەجیى خۆى ئەم پرە پارەى بو ناردوویت...
وتم: گویت لى بىت مالى خۆم نەبووايه به شیوهیهکی تر وه لامم دەدایهوه،
ژانتاکەت هەلگره و برۆ...

کابرای پەیمانکار ئەگەر ئەو بیستویەك فەقەرەیهى ئەنجام بەدا، یانى دووبارە
دروستکردنەوهى پارکەکە، مەوزووعەکە گەوره بووبوویهوه شاردارى تاران

منى لاندەبەرد دەيزانى خراو دەگاتە شاھبانو ئەو جۆرە پەيمانكارانە ھەروەكوو سەگى راوى وان دەزانن پوور و قەرقاۋل لە كوى داپە. سەرەنجام ئەولائو ئەملای زۆريان كرد، تا ھاوكلاسيەكى يەكجار دۆستميان دۆزى بوويەوہ.

سياوہشى سألحى تەليفونى بۆ كردم و ھات بۆ دائيرە بۆ لام و وتى: فلانى تۆ لە جيگەى ھەلەداى، نەك ئەم گرفتاريپە، ھى تريشت بۆ دروست دەبى، يا ئەوسا لەم كەللەرەقبيەى گوزەرە پياو لە شارى كويران دايت پارچە لەسەر چاوى دادەنا....

ئەو ئاگادارى پروداوہكە بوو، وتم: سياوہش ئەو كارەى لەبەر خاترى تۆ دەكەم، بەلام لەم دەزگا و دووكانەيدا بەردەوام نابم، لەبەر تۆ دەست لە كار دەكيشمەوہ، من ئەوہ ئيمزا ناکەم، بە تەبيعەتى حال موھەنديسيكى دز دەخەنە شوينەكەم، زۆر بە ئاسانى بۆى ئيمزا دەكات، لەسەر كاغەزىك دەستلەكار كيشانەوہم نووسى و وتم:

نەرۆبيت تا ديمەوہ..

نامەكەم دا بە بەريوہبەر بيگومان لە ناخى دلپەوہ دەستلەكار كيشانەوہكەمى زۆر لا خووش بوو. لەبەر ئەوہى ئەويش ھەمان قوماش بوو.

گەرامەوہ بۆ لای سياوہش و وتم: ھەستە پرۆبين فرم بەسەر ئەم جيگە و شوينەوہ نەماوہ...